

РОЗДІЛ 4. ПИТАННЯ АРТ-ТЕРАПІЇ ТА ЕРГОТЕРАПІЇ

Заговайло О.О.
Литвиненко В.А.

Zahovaylo O. O.
Lytvynenko V. A.

PHYSICAL THERAPY OF ATO FIGHTERS WITH POST-TRAUMATIC STRESS DISORDER USING ART TECHNOLOGIES

The article discusses the latest views of physical therapy with the inclusion of art technologies, specifically for fighters who have received mental injuries and on the basis of this have a diagnosis of post-traumatic stress disorder. The influence and effectiveness of art technologies (music therapy, sand therapy, fine arts therapy) in combination with physical therapy were justified in this article.

Keywords: *physical therapy, art technologvai, art therapy, ATO, post-traumatic stress disorder*

ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ БІЙЦІВ АТО З ПОСТТРАВМАТИЧНИМ СТРЕСОВИМ РОЗЛАДОМ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ АРТ-ТЕХНОЛОГІЙ

У статті розглянуто новітні погляди фізичної терапії з включенням арт-технологій, саме для бійців які отримали психічні травми і на основі цього мають діагноз, посттравматичний стресовий розлад. Вплив та ефективність арт-технологій (музикотерапія, пісочна терапія, терапія образотворчим мистецтвом) в комплексі з фізичною терапією, були обґрунтовані в данній статті.

Ключові слова: *фізична терапія, арт-технологваї, арт-терапія, АТО, посттравматичний стресовий розлад*

Постановка проблеми. На сьогоднішній день досить актуальним і проблемним питанням в нашій країні є – надання реабілітаційної допомоги, а саме соціальної, професійної та психологічної допомоги військовослужбовцям, їх сім'ям та вимушеним переселенцям з зони антитерористичної операції (АТО).

Та найбільшою проблемою є – психологічний бар'єр самої людини, яка не довіряє психологу, вважає що може справитись сама, через що в сім'ях виникають конфлікти.

Тому питання збереження та відновлення психічного здоров'я учасників АТО, а також попередження розвитку у них патологій психогенного походження в сучасних умовах набуває все більшої актуальності та потребує невідкладного розв'язання [4;7].

Аналіз останніх досліджень і публікацій: Бриндіков Ю.Л. Теорія та практика реабілітації військовослужбовців учасників бойових дій в системі соціальних служб, За даними дослідження В. Г. Черкасова посттравматичні стресові розлади (ПТСР) займають одне із центральних міст в числі нових прикордонних психічних розладів. Як

зазначає А. А. Воронков, значна поширеність ПТСР в результаті екстремальних переживань військового часу робить актуальною цю проблему для представників різних областей науки.

Мета роботи: дослідити ефективність комплексної програми фізичної терапії з включенням арт-технологій, бійців АТО з посттравматичним стресовим розладом.

Предмет дослідження – бійців АТО з посттравматичним стресовим розладом.

Об'єкт дослідження – вплив засобів фізичної терапії з застосованими арт-технологіями на бійців АТО з посттравматичним стресовим розладом.

Методи дослідження: вивчення та аналіз науково-методичної літератури; вивчення, узагальнення, порівняння та систематизація основних положень щодо фізичної терапії учасників АТО; констатувальний та формувальний методи; діагностичні методи застосування арт-терапевтичної діяльності з учасниками АТО;

Викладення основного матеріалу. Аналіз та систематизація літературних джерел за напрямом дослідження мають такі висновки, що посттравматичні стресові розлади займають одне із центральних міст в числі нових прикордонних психічних розладів, спеціально виділених в останнє десятиліття.

Необхідність створення системи комплексу фізичної терапії для військовослужбовців, які беруть або брали участь у бойових діях, незаперечна. Створення такої системи дозволить цілеспрямовано здійснювати заходи щодо забезпечення збереження або відновлення фізичного і психічного здоров'я постраждалих, запобігання постстресових реакцій і станів, що, в свою чергу, сприятиме оптимальному відновленню порушених функцій потерпілого учасника АТО [3;7;8].

Було запропоновано комплекс фізичної терапії для лікування ПТСР. На перших етапах відновлюваного процесу усі методи спрямовані на відновлення психічного стану, зняття симптомів захворювання, покращення загально самопочуття, після – на профілактику та адаптацію до стресових чинників. Рекомендовані наступні засоби фізичної реабілітації: масаж із застосуванням ароматерапії, а також лікувальну фізичну культуру [1;5].

Дотримання основних принципів реабілітації учасників АТО, а також ранній початок реабілітації та індивідуально підібрана програма відновлення поступово і послідовно наближають постраждалих до нормального життя [8].

Для забезпечення успіху процесу реабілітації учасників антитерористичної операції з ПТСР в основній групі було використано наступні засоби фізичної реабілітації: масаж із ароматерапією, ЛФК та арт-терапію (музикотерапію, пісочну терапію, терапію образотворчим мистецтвом). Коли для групи порівняння було запропоновано тільки масаж, та комплекс вправ ЛФК.

Результати нашого дослідження дозволяють вважати виділені симптоми найбільш суттєвими у психологічній діагностиці посттравматичних стресових розладів для даного контингенту обстежених. Вони вказують на ефективність комплексної програми реабілітації. Так, в основній групі показники проходження психологічних

тестів вказують на те, що симптоми наявні для посттравматичного стресового розладу відсутні, на відміну від групи порівняння, у яких ще тривалий час спостерігалися дані симптоми ПТСР.

Висновки. Розроблена комплексна програма реабілітації позитивно вплинула на ефективність відновлення психічного та фізичного здоров'я учасників АТО, про що свідчать отримані результати методів експерименту. Результати вимірюваних показників у основній групі переважають над результатами отриманими в групі порівняння.

Перспективи подальших досліджень. Оскільки на даний момент кількість бійців які перебувають та перебували в зоні антитерористичної операції, тільки збільшується то, актуальним є вдосконалення відновлюваних програм. За допомогою яких відбудеться адаптивне повернення в повсякденне мирне життя, у зручному темпі, бійців з різними психологічними травмами.

Література.

1. Абдурахманов Р. А. Психологические трудности общения и их коррекция у ветеранов боевых действий в Афганистане : Дис.... канд. психол. наук; 19.00.05 / Ринат Абдулнакипович Абдурахманов. М., 1994. 223 с.
2. Агрень Я. Стресс: его военные следствия – психологические аспекты проблемы. Эмоциональный стресс / Под ред. Л. Леви. Л. : Медицина, 1970. 329 с.
3. Михайлов Б. В. Посттравматичні стресові розлади : навч. пос. / Б.В. Михайлов, В. В. Чугунов, С. Є. Казакова. Харьков : ХМАПО, 2013. 224 с.
4. Мурза В. П. Психолого-фізична реабілітація. К. : Олан, 2005. 608 с.
5. Напреевко О. К. Алгоритми психолого-психіатричної допомоги постраждалим при мирних протестах та під час збройних конфліктів : Інформаційний лист в сфері охорони здоров'я. К. : МОЗ, 2014. 9 с.
6. Попов В. Е. Психологическая реабилитация военнослужащих после экстремальных воздействий. М. : Медицина, 1992. 214 с.
7. Розумний П. К. Психологічне підґрунтя розвитку посттравматичного стресового розладу // Психологія здоров'я. 2007. № 2. С. 61–67.
8. Соловьев И. Жизнь после войны // Боец фортуны. 1999. № 8 (59). С.40–42.

Копитіна Я. М.,
Кириченко Е.В.

Kopytina Ya. M.
Kyrychenko E V.

OCCUPATIONAL THERAPY AS A TOOL FOR FALL PREVENTION VISUALLY VISIBLE AND BLIND PERSONS

The article considers the use of occupational therapy to prevent falls and injuries to people with visual impairments. To this end, it is proposed to pay attention to the development of spatial orientation, follow the rules for accompanying persons, master electronic gadgets, learn to read mnemonics, use tactile canes effectively, and properly organize home and work space.